

AKAM YE N̄KUKUT DANIEL

Daniel 9:1-27.

QYQH̄Q UKPEP-N̄KPQ 424

Eke Ikp̄o Owo

IKQ IBUOT: “Yak akam mi ada ke iso fo nte incense; yak umenere ubok mi etie nte uwa mbubreyo” (Psalm 141:2).

I Daniel Ayarare Mme Idiok-n̄kp̄o Ik̄ot Esie

- 1 Enye ofiok abañã utit ntañ-mfep mm̄o oto ke mme ñwed Jeremiah, Daniel 9:1, 2; Jeremiah 25:11; 29:10; Psalm 137:1-4.
- 2 Enye otõñõ akam esie ke ndinõ Abasi ubõñ ke abañã ediommi mbõm Esie, Daniel 9:3, 4; Genesis 12:3; Isaiah 55:3.
- 3 Enye ayarare mme idiok-n̄kp̄o mm̄o emi mikonimke ibet Abasi me ndikop uyo mme anditiñ ntiñ-nnim ikõ, Daniel 9:5, 6; Deuteronomy 32:29; Psalm 81:13, 14.
- 4 Edinen-ido enyene Abasi, edi ndutime ye but enyene Israel, Daniel 9:7, 8; Psalm 25:3.

II Daniel Ekpe Ubok Oyom Mbõm Qnõ Ik̄ot Esie

- 1 Enye õbuot-idem ke mbõm Abasi, ke ini Israel edotde ufen, Daniel 9:9-15; Leviticus 26:18.
- 2 Enye ekpe ubok oyom mbõm, edidahado nnõ ye edibõp ñwure Jerusalem, Daniel 9:16-19; Psalm 51:16-19.
- 3 Angel Gabriel owut idem ke ini Daniel osuk õbõñde akam, Daniel 9:20-23; Mme Hebrew 1:14.

III Gabriel Ayarare Ntiñ-nnim Ikõ Emi Abañãde “Urua Ata Ye Duop”

- 1 Enim “Urua ata ye duop” (mme urua ke isua) enõ ini “ata Edisana,” Daniel 9:24.
- 2 Enim urua ata ye usukkiet (isua 483) tõñõ ke “ibet” tutu osim ini Messiah, Daniel 9:25, 26.
- 3 Akpatre “urua” (isua 7) eke asua-Christ edidi akpatre ini, Daniel 9:27; Matthew 24:15; 2 Thessalonica 2:3, 4; Isaiah 28:18.

SE EKPEPDE EBAÑA

Owo Emi Emehede Ke Edibõñ Akam

Daniel õwõrõ ada ke mbuk Ikõ Abasi nte owo emi owo mikemeke ndikut ndudue ke enye. Kiet ke otu mme ndibe-n̄kp̄o emi akanamde enye okut unen nte akama obio, asiak ndap, ye owo Abasi õkõkõñõ ke uwem ediyire ke akam. Enye ikeyakke baba ñkp̄o kiet õbioñõ ebuana esie ye Abasi. Ntañ-mfep, obube mme ekpe, ndisio enye mfep ke itie ukara ikesuõkere odudu akam esie ye edikpe Abasi emi odude ke Heaven ubok.

Daniel ñko ama õdioñõ Ikõ Abasi, ñko se enye ekekpepde oto Jerusalem ama anam enye ofiok ete ke Jerusalem eyedu ke ñwure ke isua 70. (Se Jeremiah 25:11). Ekemum Daniel ke ifin ke ini enye edide ekp̄ri akparawa, ndien ke ediwak ibat isua enye ekeduñ ke esen idut. Ke enye õdioñõde oto ntiñ-nnim ikõ ete ke ntañ-mfep mme Jew ekpere ndisim utit, enye okoyom ikõ esie efiak etiene Abasi, man edifiak mbõp ñwure emi ekeñwõñõde akpada itie. Enye ama ofiok ete ke ekebiat Jerusalem ke ntak idiok-n̄kp̄o ikõ esie, ke ntre, ibõhõke ata eritua-mkpõfiok edinam efiak ebõp enye õyõhõ-õyõhõ.

Mkpe-ubok

Okposuk edi oro Daniel okodude uwem owo Abasi, enye ama esin idemesie ke ini enye akayarade idiok-n̄kp̄o oruk esie. Qyõhõ mkpe-ubok esie, ye utre-udia, owut mbiomo emi enye okobiomde ke ibuot mm̄o. Daniel ama onyime edinen ubiere-ikpe Abasi ye unana ñkuni, edi ama ekpe ubok oyom mbõm.

Mme anam-idiok ekpenyene nditim mkpebe Daniel ke usuñ nte enye akasañãde etiene Abasi. Enye ama owut nsuõre-idem ke edisine õfõñ-ikpo. Jehovah õdõhõ ete: “Ami nyeduñ ke edikoñ ye

edisana ebiet, nyenyuñ nduñ ye enye emi otukde onyuñ osuhorede Spirit esiemọ, nte ndemere Spirit mmọ eke esuhorede idem mmọ enim, nnyuñ ndemere esit mmọ eke etukde idem mmọ” (Isaiah 57:15). Editre udia Daniel eneñere owut nte akafinade enye. Nte Job, enye ama ọdọhọ ete, “Mmonim ikọ inua esie nkan uduak mi” (Job 23:12).

“Nnyin imedue, imonyuñ inam ukwañ-ñkpọ imonyuñ idiok, inyuñ ikabare ikpọn ido fo ye mme item fo.” Oyo họ ediyarade idiok-ñkpọ, ye mfuhọ ke ido Abasi, edi usuñ idiok owo ndifiak ntiene Abasi. “Edieke nnyin iyararede mme idiok-ñkpọ nnyin, Enye edi anam-akpanikọ onyuñ enen, ete ifen mme idiok-ñkpọ nnyin, inyuñ iyet nnyin isana ke kpukpru mme ukwañ-ñkpọ” (1 John 1:9).

“Nnyin ikonyuñ ikopke uyo ikot fo mme prophet.” Ediwak edu mfin emi ekutde unen enọ edu-uwem mmọ, edi etre ndikpañ utọñ nno Ikọ Abasi. Okpọsọñ edu-uwem, nti utom, ye edika ufok Abasi ikemeke ndinam owo oduk Heaven. Nnyin inyene ndisuk ibuot nno Ikọ Abasi. Mme usuñ Abasi enenen edi kpukpru owo “ema enam idiok-ñkpọ enyuñ etaba ubọñ Abasi” (Nwede Mbon Rome 3:23). Oyo họ eritua-mkpọfiok ikpọn ekeme ndifiak nda owo ndian ye Abasi. Nte owo publican ke Itie-ukpono Abasi, mkpe-ubok Daniel ekedi man ọbọ mbom Abasi. Edinam akpanikọ emi asañade ye nsuhore-idem edinen owo emi akpakam edemere kpukpru owo esin ke edisaña ñkpere Abasi nkan nte mmọ ekesañade ke mme usen edem.

Itie Ntañ-Mfep

Abasi ama ọnọ Nditọ Israel mme utibe mbet, edi mmọ ikonimke mme mbet emi. Kiet ke otu mme mbet emi ama ọdọhọ ete, “Toto inwañ fo ke ofuri isua itiokiet, nyuñ diọñ inwañ vine fo ke ofuri isua itiokiet, nyuñ tet mbuñwum esie; edi yak isọñ adia Sabbath Jehovah, Ke oyo họ isua itiaba: Ke otu inwañ fo, kunyuñ udiọñ inwañ vine fo” (Leviticus 25:3, 4). Isuñi ama odu edieke nditọ Israel etrede ndinim mbet Sabbath. “Nyenyuñ nsuan mbufo ke otu mme idut, nnyuñ ndabare ofut mbine mbufo; ndien isọñ mbufo eyedobo, mme obio mbufo eyenyuñ ewure. Ndien isọñ eyedia mme Sabbath esie, ke ofuri ini emi enye etiede ke ndobo, mbufo enyuñ edude ke isọñ mme asua mbufo; enye eyenim Sabbath ke ofuri ini emi enye etiede ke ndobo” (Leviticus 26:33, 34). Jeremiah ama etiñ ntiñ-nnim ikọ ete ke ntañ-mfep emi eyedia itie onyuñ aka iso “ndien isọñ eyedia mme Sabbath esie: ke ofuri ini emi enye etiede ke ndobo enye okonim Sabbath ndinam ekekem isua ata ye duop.”

Ke ini Daniel ama okokut ete ke mme isua emi ekpere ndikem, enye ama ọbọñ akam abañia edifiak mbop Jerusalem ye emem ke ini iso. Abasi ama ọbọ họ akam Daniel ke ndiyarare nwut enye nte Imọ idinamde ye mme Jew.

Urua Ata Ye Duop

“Edori urua ata ye duop ebaña oruk fo, ye edisana obio fo. Ikọ emi “urua” edi se ekebarede eto usem Hebrew “Shabua” emi nko ekemedede ndiworo “mbitiaba.” Ke ntre nnyin imekeme ndikot ite “ata ye duop ke itie itiaba.” Edi oyo họ akpanikọ mi nte ke isua ata ye duop ke itie itiaba eworo isua 490. Ke esit isua 490 emi, mme ñkpọ emi ekenyenede ndida itie ekedi: “edinamde ndudue idiok okure, edinyuñ emade idiok ido, enyuñ esiode isop ukwañ-ñkpọ efep, eke enyuñ edade nsinsi edinen ido eduk, enyuñ enimde seal ke nkukut ye prophecy, enyuñ eyetde Ata Edisana ke aran”. Yak nnyin itim iduñore mme ikọ emi. “Edinamde ndudue okure, edinyuñ emade idiok ido,” owut erinyaña Israel. “Esiode isop ukwañ-ñkpọ efep,” ayarare owut Usio-isop Christ nno idiok-ñkpọ. “Edida nsinsi edinen ido eduk,” ayarare owut Tosin isua Erikara Christ. “Edinim ufik-ñkpọ ke nkukut ye prophecy ye ediyet Ata Edisana ke aran”, onyuñ owut uyo họ nkukut mme anditiñ ntiñ-nnim ikọ ye eridi Obio-ubọñ Christ.

Eritọñ Urua Ata Ye Duop

Etiñ enọ nnyin ini emi isua 490 emi ekenyenede nditọñ. Oro ekedi “otọñde ke ini emi uyo ọworo ete etọñ ntañ edioñ enyuñ ebop Jerusalem.” Edieke nnyin iduñorede Nwede Ezra, akpa-akpan mme ibuot esie 1, 4, 6 ye 7, nnyin iyekot mme ewuhọ emi Cyrus, Darius ye Artaxerxes ekenode, edi emi ebaña edifiak mbop Itie-ukpono Abasi ye eritua-ibuot ke Itie-ukpono Abasi. Ke ebete mme ewuhọ emi, edi ata akpanikọ nte ke ewuhọ enye emi etiñde ebaña edi enye oro enode ke iboro ebeñe Nehemiah ndifiak

“ke obio udi mme ete mi man ndiõñ enye” (Nehemiah 2:5). Emi ekedi ke isua 445 mbemiso Christ amana.

Mme Urua Ata Ye Usukkiet

Otoñode ke ini emi ekenode uyo ete etoñõ ntaƙ ebõp Jerusalem tutu osim ke ini Messiah Oboñ (me Christ) ekenyene ndidi urua itiaba (itiaba ke itie itiaba) ye urua ata ye iba (62) ke itie itiaba). Ke ediande oƙo kiet, 69, nam awak ke itie itiaba owoƙo 483. Ke ndiwet usen 360 emi edide isua kiet, mmõ emi ekpepde ñkpo ebaña Ñwed Abasi ema ekeme ndibat ini osim ata usen emi Jesus akawatde uboñ-uboñ oduk Jerusalem.

Ntaƙ ndibat usen 360 ke isua odu ke Genesis. Nnyin imofioƙ ite ke Mmoñ-ukwo oƙotoñõ ke usen 17 ke oyohõ ofioñ 2 (Genesis 7:11), ndien etre ke usen 17 ke oyohõ ofioñ 7 (Genesis 8:4). Udomo ini emi edi nnen-nnen ofioñ 5, ndien Genesis 7:24 onõ udomo ini emi nte ke edi usen 150. Ñko nnyin imenyene ke Ñwed Eriyarare 12:6 ebiet emi esiakde usen 1260 emi ekperede ndisaña ñkekem ye ukem ini emi Eriyarare 13:5 etiñde abaña nte ke edi ofioñ 42.

Ke nde emi nnyin ikut ebiet emi ntiñ-nnim ikõ etrede ndika iso. Ke ini emi mme Jew ema ekekoñ Jesus ke kros, Abasi ama owoñore oƙpoñ mme Jew ndien eberede usuñ onõ mme Idut (Gentile). Emana Ufoƙ Abasi, me ini mfon mme Idut (Gentile) iduhe ke ñkukut Daniel, koro Abasi ama odoho ete, “Edori urua ata ye duop ebaña oruk fo.” Ke oyohõ urua ata ye usukkiet ama ekebe ñko mbemiso oyohõ urua ata ye duop otoñõ, ekenyene ndisibe Messiah mfep, ndien “ikot oboñ emi edidide” ekenyene ndibiat obio ye edisana ebiet. Nnyin imofioƙ ite ke isua ifañ ema ekebe toñõ nte ekekoñ Christ ke kros, mbon Rome ema ebiet Jerusalem.

Oyohõ Urua Ata Ye Duop

Oboñ emi edidide edi asua-Christ emi ediyararede idem ke Ntañ-ndok Ufoƙ Abasi ama ekebe. Enye eyeduk ke ediomu ye mme Jew ke isua itiaba mme ke akpatre urua ntiñ-nnim ikõ Daniel. Emi edidi urua Akwa Ukut, emi ediõñode ñko nte ini Ukut Jacob. Ke ini ukut emi, mme Jew eyenyene Itie-ukpono Abasi mmõ ndien eyetoñõ erituak-ibuot mmõ ke Itie-ukpono Abasi mmõ. Ke ufot ini isua itiaba emi, asua-Christ eyebiat ediomu esie ye mme Jew, onyuñ emenere idem esie odori ke enyoñ nte Abasi ke Itie-ukpono Abasi ke Jerusalem. Emi edi se efiokde nte Mbubiam Ñkpo-nsobo emi Daniel, anditiñ ntiñ-nnim ikõ eketiñde abaña.

Oto ke mme ntiñ-nnim ikõ ke abaña Ikõ Abasi nnyin imoƙioñõ nte ke ufañ emi odude ke ufot oyohõ urua ata ye usuk kiet ye oyohõ urua ata ye duop ntiñ-nnim ikõ Daniel ke esik ekpere utit. Mme ubierikpe Abasi, iyaresit Eyen Eroñ ekpere ndida itie. Nte mme Daniel iduhe ke eyo mfin emi ndinam mkpe-ubok ke abaña idiok-ñkpo idut nnyin nte yak Abasi enyene mbom onyuñ efen mme ndudue nnyin? “Edi mbufo etaba idap kpukpru ini, enyuñ ekpe ubok, man mbufo ekpekeme ndibohõ kpukpru ñkpo oro ediwoƙode, nnyuñ nda ke iso Eyen Owo” (Luke 21:36).

MME MBUME

- 1 Siak ndusuk akpan ini emi Daniel oƙobõñde akam.
- 2 Anie eketiñ ntiñ-nnim ikõ abaña isua ntañ-mfep ata ye duop?
- 3 Nso ntaƙ ke Abasi oƙonõ ke abaña editañ ndito Israel mfep ke ison mmõ?
- 4 Siak ndusuk itie ke akam Daniel ke abaña Israel emi edide nti uwut-ñkpo nte idiok owo oƙobõñde akam
- 5 Abasi oƙosop oboƙo akam Daniel adaña didie?
- 6 Abasi akanam ikõ ye mme anie ke mme urua 70?
- 7 Nso ñkpo-ntibe owut editoñõ urua 70 emi?
- 8 Nam añaña nte ekabarede mme urua 70 emi ndiworo isua 490.
- 9 Nnyin iyak didie ufañ odu ke ufot oyohõ urua 69 ye 70?
- 10 Nso udomo ini ke oyohõ urua 70 ada onõ?